

HEIS

NR 4 MONTØREN 2021

FAGFORENINGSBLAD

NYE LÆRLINGER 2021

Foto: Christian Olstad

Innhold

Nr 4 – Desember 2021 Årgang 53

Ledern har ordet	4
Redaksjonen	5
Klubber og avdelinger	6

Hva skjer i foreninga?

Aktive tillitsvalgte	12
----------------------------	----

Lærlinger 2021

Introduksjonsuka for nye lærlinger	15
Flere søkere til yrkesfag	16
Læringsamling 2021	17
Maja – Bergens første kvinnelige heismontør	18
Heiscup 2021: Bergen knuste de fleste ..	19

Klubb og forening

Lokale forhandlinger 2021	20
Da heismontøren ble en litterær karakter	21

Valget oppsummert	22
Grønt skifte i KONE	24
Munch Museet	26

Aktuelt

Streik i Østerrike	29
Ikke på skinner for Europas høyeste boligblokk	30
Pensjonsfest i Streikenshus	31

HMS

Skjerpet vernetjeneste i Bergen	32
---------------------------------------	----

Heismontøren for 21 år siden	34
Fra sjakta	35

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.
GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA. OPPLAG: 1300
REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 18. NOVEMBER 2021
NESTE DEADLINE: 15. FEBRUAR 2022

LEDERN HAR ORDET

Markus Hansen, leder HMF

Nytt flertall på Stortinget! Valget viste klart at folk ønska en ny politisk retning. Arbeiderpartiet har av noen blitt dratt fram som årets valgvinner siden de nå har dannet regjering med Senterpartiet, men AP gikk faktisk tilbake i valget. Det var venstresiden og Senterpartiet som faktisk vant valget, gikk mest fram, og som sørget for at et nytt flertall var mulig. Løftene satt løst før valget fra Arbeiderpartiet, blant annet ble det lovt at bemanningsbransjen i Oslofjordområdet i byggebransjen skulle forbys... (ta i bruk forskriftsadgangen i aml §14.12.5)

Under den forrige politiske streika mot bemanningsbransjen i Oslo 26. august i år ytret nåværende stortingsrepresentant Trine Lise Sundnes at de skulle forby bemanningsbransjen med én gang, det eneste problemet var at det ikke var AP som satt i regjeringslokalene akkurat nå. Nå etter valget sies det kun at «man skal forby innleie som fortrenger faste ansettelser». Dette holder ikke. Om ikke den nye regjeringen leverer

på å stoppe veksten til bemanningsbransjen så er heller ikke de verna mot evt nye politiske streiker utenfor Stortinget med krav om et generelt forbud – i hele landet!

Etter 8 år med Erna Solberg og ulike borgerlige regjeringer var det mye i politikken som trengte en opprydding. Blant annet gjaldt dette gjeninnføring av feriepengar til uføre og arbeidsløse, samt brillestøtte til barn. Dette var dessverre ikke inne i statsbudsjettet til AP/SP, men etter budsjettenighet med SV – og godt hjulpet av et rekordstort utbytte fra Statkraft fra de økte kraftprisene så fikk man fjerna disse pinlige og smålige kuttene.

Er det noe som er stor snakkis om dagen så er det de økte strømprisene. Nye rekorder blir satt og i noen timer har man vært oppe i 6 kroner per kilowatttime. Har du en varmeovn på 2000 watt som står på et døgn til den prisen, koster det deg 288kr per dag. Legger man til en ny trappemodell-nettleie som kommer neste år hvor man blir straffa for å lage mat på ettermiddagen og dusje om morgenen, så begynner det virkelig å svinge av den totale kraftprisen. Hvorfor skal prisen på kraft være så høy når produksjonskostnaden på vannkrafta er 10 øre per kWh? Med andre ord 60x fortjeneste for kraftbransjen. Det må sies å være en grei avkastning...?

Gjennom utenlandskabler og forbindelser er Norge tett knytta til Europa. Derfor er det nettopp den økte CO2-prisen, samt kull- og gassprisen som drar opp strømprisen fordi det er

det de fleste bruker på kontinentet, i tillegg til atomkraft, for å produsere strøm. Når strømprisen i Europa går opp – økes prisen her hjemme. Og det er eierne av kraftverkene og overføringslinjene som er vinnerne – og det er stort sett det offentlige ledet av med Statkraft og Statnett. Norge håver også inn 100 milliarder mer enn budsjettet på økte gasspriser. I tillegg kommer enorme utbytter fra Equinor, Statkraft og Statnett. Det er hårreisende at norske husstander skal brukes som melkeku når AS Norge så til de grader profiterer på de høye prisene i markedet. I tillegg risikerer vi at kraftkrevende industri flagger ut av landet. Her må tiltak gjøres så folk ikke fryser i hjel i vinter! Samtlige økte inntekter pga energikrisa burde ha gått tilbake til folk. Kutt moms! Kutt elavgiften! Og elefanten i rommet heter det frie markedet som er forma slik at krafta automatisk flyter dit hvor man er villig til å betale mest. Derfor har også Norge nettoeksportert over 15 tWh som tilsvarer strøm til over 800.000 husstander når vi egentlig hadde trengt krafta her hjemme. Sånn har det vært siden energilovene i 1990, dette må det gjøres noe med. Det er på tide på med en energipolitikk som gagnar norske husstander og industrien – og ikke for å være det grønne batteriet for Europa.

Ta vare på hverandre i jula, og nyt tida med dine nære. Til våren er det tariffoppgjør og det er viktig nå at klubbene våre nå diskuterer godt hva man ønsker skal prioriteres i oppgjøret som kommer. God jul og et aktivt nytt år kamerater!

REDAKSJONEN NOVEMBER 2021

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG | REDAKSJONEN: EDMUND BERGET, JOHNNY LEO JOHANSEN, CHRISTIAN OLSTAD, ERIK EIKEDALEN, MARTIN GRANSETH FORSIDE: JOHNNY LEO JOHANSEN

LØNN VS. UTGIFTER

En gjennomsnittlig årslønn i Norge ligger på under 600 000 kroner, noe som står i sterk kontrast til en gjennomsnittslønn på over 6 millioner blant lederne i de hundre største selskapene i Norge i 2019.

Ekstra provoserende må det være for lønnsnettverkene som har mistet jobben og inntektgrunnlaget under pandemien, at ledelsen fortsetter lønnsfesten. Ifølge Fri Fagbevegelse fikk blant annet konserndirektøren i Thon et solid lønnsjopp på fem prosent i pandemiåret.

De som har en arbeidsplass å gå til fikk et magert tilbud i mellomoppgjøret mellom LO og NHO, her havnet det generelle tillegget på 2,7 prosent. I realiteten er dette en lønnsvekst på 0,7 prosent i 2021, etter at det er tatt hensyn til overheng og lønnsnedgang. På samme tid lå tolv månedersendringen av konsumprisindeksen (KPI) på 3 prosent.

Bare strømprisene har ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) i snitt økt med 101,6 prosent de siste tolv månedene. Gjennomsnittsprisen for en blokkleilighet i Norge har økt med 78,9 prosent og enebolig med 51 prosent

mellom 2010 og 2020. Bare i Oslo har boligprisene økt med cirka ni prosent de siste tolv månedene.

Men med en samlet gjeld på 338 prosent av årsinntekten i Norge, så er det duket for luksusfellen. Bare nordmenns kredittkortgjeld var ved inngangen til november 150,2 milliarder kroner! Sentralbanken utaler at de er bekymret over norske husholdningers høye gjeld som gjør folk sårbare for bortfall av inntekter, økte utlånsrenter og et fall i boligprisene. Om økningen på 0,25 prosent på styringsrenta i september vil kjøle ned boligmarkedet, eller øke de månedlige utgiftene for folk gjenstår å se. Vi er foreløpig lang unna 17 prosent rente på 80-tallet eller de ni prosentene som var på begynnelsen av 2000-tallet.

I vår bransje har de fleste av oss beholdt tilgangen til arbeidet under hele pandemien, og takket være klubb og forening har vi en lønn å leve av. Men man kan vel med bekymring se på hvor dette skal bære hen ...

Tor-Erik, redaktør

ALIMAK KLUBBEN

STIAN LANDAAS PIXABAY

Lokale forhandlinger i Alimak Group Norway ble avsluttet den 20.08.21 og endte med ett krone tillegg på 9,50.

Lønnen øker dermed fra kroner 360,- til kroner 369,50, samt en økning i pensjonssparingen på 0,5 prosent fra 6 prosent til 6,5 prosent. Ordremotgangen er stor og nedenfor er litt om kommende prosjekter.

MARJAN PROSJEKTET

Alimak i Sverige har fått en bestilling av heiser til Marjan prosjektet. Alimak Sweden er oppført på listen over godkjente leverandører, og ordren går derfor til de. Alimak Group Norway blir en underleverandør og leverer 2 stk. traction heiser til boligplattformen.

Marjan prosjektet ligger i den Persiske Gulf, øst for Saudi Arabia. Feltet ble oppdaget i 1967, og utbyggingen bestående av fem plattformformer, ble vedtatt i 2017. Her skal det leveres sju heiser (5 Rack & Pinion + 2 Traction), og selve byggingen skal skje på flere verft i Asia.

Levering av materiell blir juli 2022, og det er svært høye krav til materialkvalitet og utførelse.

Alimak Group Norway skal levere to stk. fem stopp MRL-heiser med nyttelast på 1800 kg med utførelse av stol, dører og kjøreverk i syrefast.

DOGGERBANK PROSJEKTET

Videre skal Alimak levere tre heiser til ett gangvei prosjekt som skal leveres i Vietnam for Doggerbank prosjektet. Dette er tre MRL-heiser med nyttelast på 2000 kg og

hastighet på 0,6 m/s. Første leveranse blir 16/3-2022, så fortløpende med 3 mnd. mellomrom.

OSEBERG B

En omfattende ombygging på Oseberg B plattformen er i startfasen, hvor det er kun heisstolen og motvekt som blir beholdt. Heisen går over fem plan, med maskinrom over sjakten. Heisstyringen skal flyttes fra maskinrommet og inn i et sikkert område i eksisterende tavlerom. Her skal Alimak Group Norway levere nye skinnfester, førings Skinner, EX-motor og gir, komplett heisstyring med frekvensregulering, nye EX-sjaktører, nye EX-stoldører, nye EX-hastighetsregulatorer til stol og motvekt, nye utvendig og innvendig EX-Tablå, ny EX-lastensensor samt alt av kabler som er forbundet med heisen.

Illustrasjonsfoto. Alimak har i hovedsak sitt virke tilknyttet offshore.

KONEKLUBBEN

BÅRD NAVRUD KONEKLUBBEN

Styret i Koneklubben har fysisk fostring i Hafjell!

Hverdagen i Koneklubben bærer fortsatt litt preg av pandemien, men vi begynner å se konturene av en litt mer normal hverdag.

DET HAR SKJEDD EN DEL SIDEN SIST:

- Lokale forhandlinger har blitt landet.
- Prøveordningen med 9 prosent tillegg på regning-, service- og tilleggsarbeider er gjeninnført (25 okt). Denne skal løpe i ca 6 mnd til før den evalueres.
- Styret har hatt en styrekonferanse på Lillehammer hvor vi gikk gjennom relevante temaer i forhold til retningen framover. Konferansen ble avsluttet med Downhill sykling i Hafjell.

- Vi har også hatt en samling i Oslo med de fleste ledende avdelingsmontørene. Godt oppmøte fra både styret og avdelingene med gode diskusjoner.
- Halvårsmøtet ble også i år på Teams, men vi gleder oss til Årsmøte og montørtreff i mars 2022 hvor vi endelig kan treffes igjen!

Siden februar 2020 har Andreas Sebastian Sundquist, Ivar Mjelde Hanstveit, Benedicte Lier de Bruyn, Vebjørn Berg, Andreas Sollie Andersen, Håkon Hals og Andreas Daldorff Pedersen bestått fagprøven. Gratulerer!

For øvrig kan det meldes om et godt samarbeidsklima mellom klubb og bedrift. Men vi har fortsatt en del å gå på når det kommer til forhold på nyanlegg. Her skal vi forsøke å få presset ut litt mer ressurser for å få dette i orden. Oppfordrer også andre klubber til å ha fokus på dette.

Til sist en påminnelse til de som vurderer å søke jobb i andre bedrifter: Husk å ta kontakt med klubbapparatet før man søker. Vi opplever at dette av og til glipper.

Benytter for øvrig anledningen til å ønske alle en god jul og et godt nytt år når den tid kommer!

SCHINDLERKLUBBEN

☰ 📺 TOR-ERIK LUNDBERG

I Schindler vil arbeidsmengden ingen ende ta!

Til tross for massiv ansettelse av både montører og lærlinger det siste halvåret, så er det fortsatt mer enn nok arbeid til alle. Parallelt er det flere som har gått av med pensjon.

Det siste året har vi hatt innleie fra Schindler Litauen, men disse har nå reist hjem og engasjementet i Norge er avsluttet. I henhold til innleieavtalen fikk klubben blant annet hele tiden oppdaterte lister over hvor og når de jobbet, samt et innsyn i lønnsutbetalingene. Samtlige innleide hadde også et fire timers betalt møte med klubben, hvor vi fikk anledning til å bli bedre kjent før arbeidet i sjakten startet.

Hovedtillitsvalgt Alexander Jordnes har tatt på seg kjeledressen og kommet seg ut i sjakta for å montere heis, noe han ser ut til å stortrives med. Men han har samtidig en stadig hånd på rattet i Schindlerklubben, godt hjulpet av blant annet nestleder Rune Larsen.

Løsning på konflikten og med hovedtillitsvalgt i sjakta, er ikke ensbetydende med at klubben er i dvale. Tvert imot så er det fortsatt full aktivitet i lokomotivet, med saker som skal løses og følges opp.

Det har vært en merkbar god dialog mellom klubb og bedrift den siste tiden, hvor flere saker løser seg uten altfor store problemer. I oktober landet klubb og bedrift de lokale

forhandlingene. Etter konstruktive møter endte vi opp med et resultat som blant annet ga oss et kronetillegg på kroner 12,75.

I slutten av november arrangerer Schindlerklubben den såkalte Reberkonferansen, eller Schindlerkonferansen som det heter nå.

Dette er klubbens halvårsmøte hvor de forskjellige klubbavdelingene sender sine delegater basert på antall medlemmer i avdelingen. I år skal det blant annet stemmes over om vårens Schindlerkonferanse, som i realiteten er et årsmøte, skal omgjøres til et møte hvor alle klubbens medlemmer kan stille. Dette for å øke demokratiet i klubben.

Heismontør Kevin Taylor er tilbake i Schindler etter et opphold i Orona.

HEISMONTØR OMKOM I FLORIDA

En 28 år gammel heismontør ble klemt i hjel mens han jobbet inne i heissjakten. Nå har heiskontrollen funnet årsaken som skyldtes en overkoblet stoppbryter, skriver heis.no.

NULL DØDSULYKKER MED STRØM

Antall innmeldte ulykker for 2020 er fortsatt høyt, skriver DSB som forklarer økningen med økt fokus på meldepplikten. Det positive er at det ikke ble registrert noen dødsulykker i 2020. Dette er det syvende året siden 1998 hvor vi har hatt null dødsulykker.

OMSTRIDT BONUS I TESS

Slangeprodusenten Tess har betalt bonus til ansatte som ikke har fravær på grunn av sykdom eller av andre årsaker. Nå fjernes ordningen etter sterk kritikk. Tilstedebonusen utgjorde fra 600 til 800 kroner måneden.

HMF ØSTFOLD

☰ 📺 FRANK SIG HANSEN 📺 HMF ØSTFOLD

Her er en rapport om tingenes tilstand fra Østfold. Her har det ikke skjedd så mye siden sist, bortsett at vi har avholdt halvårsmøte med sosialt samvær den 10. oktober.

Dagen startet på Rudskogen med gokart kjøring. Det var fint vær for gokartkjøring denne dagen i motsetning til andre ganger vi har vært der med mye regn. Blant de 16 som kjørte var det tidene i kvalifiseringen som bestemte hvilke 10 som fikk plass i finalen.

RESULTATENE

Vi gratulerer Mikael Briem (Otis) som havnet øverst på pallen i år, mens Henning Lindahl (Schindler) havnet på andre plass og Vidar Fossum (Schindler) på tredjeplass.

Etter Rudskogen gikk turen til Torp klubbhus hvor vi avholdt halvårsmøtet, hvor leder Frank Sig Hansen ønsket velkommen til de 20 medlemmene som var til stede. Frank benyttet også anledningen til å ønske velkommen til nye de medlemmene som er en lærling

i Schindler og en som er under styrt opplæring i Viken Heis. Alle montørene fra GM Heis i Østfold har forøvrig fått nye jobber fordelt på Østfold og Oslo.

Siden det i den siste tiden har vært noen hendelser med strømgjennomgang, tok Frank opp temaet rundt det å jobbe sikkert og følge FSE forskriften. «Vi skal komme sikkert hjem fra jobb hver dag.»

ARBEIDSSITUASJONEN

Otis har mye å gjøre både på montasje og på service. De er 7 ansatte: 3 på montasje og 4 på service og har ingen lærlinger.

Kone har lite å gjøre på montasje for tiden. De har 2 mann i Bergen. På service er det greit med arbeid. De har 1 mann langtidssykemeldt som er på vei tilbake i arbeid. Totalt er de 9 montører og har ingen lærlinger. (5 på service og 4 på montasje).

Schindler har mye å gjøre på service og litt lite på montasje. De har derfor

for tiden 2 mann i Bergen. Avdelingen har ansatt en lærling og en ny montør fra tidligere GM heis. De er totalt 7 personer jevnt fordelt på montasje og service

Viken Heis er forholdsvis nyoppstartet og driver i det små. De har mye å gjøre på service, og satser ikke så mye på nymontasje. Totalt er de 3 montører og en på styrt opplæring.

Etter møtet avsluttet vi kvelden med pizza og noe godt i glasset. Praten gikk livlig og folk syntes det var godt og kunne møtes fysisk igjen. Måtte det bare vare.

Fv. Henning Lindahl (Schindler), Mikael Briem (Otis) og Vidar Fossum (Schindler).

Status fra klubbene

Redaksjonen oppfordrer alle klubber og avdelinger til å sende inn en statusoppdatering fra sin klubb eller avdeling til Heismontøren.

Kort og greit fungerer bedre enn ingenting. Send gjerne med et bilde.

Send ditt bidrag til redaksjonen@heis.no.

HMF BERGEN

PER ERIK SAGSTAD POLDEN, SAGSTAD

Vi holder styremøte første fredag i hver måned, og det er god stemning og fin dynamikk i styret om dagen.

Vi har nylig fått inn Kristoffer Hollås (Schindler) som HMF-verneombud i styret. Planen er å kalle inn verneombudene på tvers av bedriftene for å utveksle erfaringer og utarbeide felles krav til hvordan vi ønsker å ha det på byggeplassene.

Fokuset vårt fremover nå når pandemien er på vei bort, og vi ikke blir hindret av Corona restriksjoner på byggeplassene er å øke aktivitetene til byggpatruljen. Første turen tok Erlend Haukedal og Jørn I. Tvedt. De var rundt om på forskjellige bygg og kom over noen ungarere som vi har truffet på før som jobber for Scan Heis. De var ikke særlig snakkesalige siden de hadde opplevd litt problemer etter forrige gang vi snakket med dem. Vi la derfor om strategien og tok med oss ungarske Istvan Magyar, fra TKE, som tolk, så vi fikk formidlet fordelene ved å organisere seg, noe de ikke hadde lyst til. De fortalte at de blir betalt en forhåndsbestemt sum per heis de monterer, men henviser til stadighet til sjefen sin som sitter i hjemlandet og at bedriften har en postkasse i England. Antakelig for at det skal se bedre ut på papiret. De påpeker at de er veldig fornøyde med å få jobbe i Norge til tross for at de kanskje ikke får den lønnen de har krav på. De fortalte videre at de var bekymret for å miste jobben hvis de organiserer seg.

Fra styremøte i HMF Bergen. Foto: Per-Erik Sagstad

Fremover prøver vi oss på et samarbeid på tvers av fagforeningene for å utveksle erfaringer og lære av hverandre, samt å kunne stille sterkere og treffe bredere på byggeplassene. Vi planlegger derfor byggeplassbesøk sammen med Union og EL&IT i nær fremtid.

LÆRLINGSAMLING I BERGEN

Vi har 9 lærlinger i Bergen for tiden fordelt på Thyssen, Kone, Schindler, Ing. Knutsen og Alt Heis. Fredag den 24. september inviterte HMF Bergen til lærlingesamling for å introdusere dem for HMF og arbeidet som drives her. Vi startet med lunsj og lett prat før Alvoret startet. Trond Støkkan presenterte HMFs ideologi og fortalte hvorfor vi er organisert og viktigheten av at alle er organisert, og hva som er forskjellen på en sterk og svak fagforening.

Avdelingen har gjennomført egen lærlingssamling. Foto: Trond Polden.

Videre beveget vi oss bl.a. innom Kone- og Schindler konfliktene, hvor vi snakket om samholdet klubben opplever i og etter en slik kamp. Deretter hadde Polden et innlegg om hva HMF driver med i Bergen. Byggpatruljen, styremøtene og ikke minst den store happeningen: Julebordet.

Støkkan ga lærlingene en gruppeoppgaver som ble løst på en

strålende måte. Svarene ble framført foran hele forsamlingen slik at de etter hvert er klar for å ta over styre og stell når vi en dag går av.

Da det skulle velges en lærlingrepresentant opplevde vi en kamp om vervet. Både Martin Gundersen (Kone) og Mathias Steinsvik (TKE) ønsket å bidra som representant og dermed var det duket for duell. Etter en intens runde med stein, saks og papir var det Mathias som stod igjen som seierherre. Vi gratulerer med valget!

Etter møtet gikk vi ut og spiste en middag sammen og da fikk vi også med oss lærlingen fra Scan Heis.

Dette ble en suksess i våre øyne og vi planlegger en ny samling over nyttår.

DIGITAL HEISCUP

Det er beklagelig for resten av landet, men slett ikke overaskende, at Bergen tok storeslem og tapetserte

pallen på heiscupen. TKEs André Lunde og Andreas Amundsen fikkset gull og sølv, mens Haakon Hermansen (Schindler) gjorde kvelden komplett med bronse for Bergensavdelingen

PENSJONISTER I SCHINDLER BERGEN

Fredag den 5. november holdt Schindlerklubben i Bergen avskjedsfest for fem trofaste kolleger som har gått av med pensjon i løpet av 2021. Arvid Aadland, Øyvind Knappskog, Bjørnar Misje, Geir Mæland og Geir Høgheim har alle et langt yrkesliv bak seg i Stahl og Schindler. De ble takket av med en fin fest med deilig mat og god drikke. De fikk alle med seg hver sin skulptur som kollega Torstein Tysse har produsert. Både skulpturfoten og kransbitten er skåret av heismaskiner fra Haukeland sykehus, som flere av disse pensjonistene var med å montere for rundt 40 år siden. Vi ønsker dem lykke til som pensjonister.

Pensjonister i Schindler Bergen. Foto: Per-Erik Sagstad

Torstein Tysse hadde lagd skulpturfot av en krans. Foto: Einar Johnstad.

3D-PRINTET HEIS

Nederlandsk MX3C, som nylig fikk installerte en 3D-printet metallbru i Amsterdam, har gått sammen med Schindler for å bruke 3D-utskrift til å designe heiser, skriver Elevatorworld.

113 SELSKAPER PÅ EN BYGGEPLASS

På en byggeplass i Oslo sentrum er 113 ulike selskaper i sving, og det kryr av innleid mannskap fra bemannings-selskaper. Rødt mener bemanningsbransjen må ut av byggeplassene, skriver Klassekampen. Boye Ullmann (Fellesforbundet) sier til avisen at de i løpet av en dag telte 68 innleide arbeidere fra minst 11 ulike selskaper.

TIL SAK MOT ACER

ACER er et av EUs byrå som etablerer en ny kommandolinje på tvers av landegrenser og som bryter med demokratisk praksis der nasjonal myndighet utøves via regjering og underliggende forvaltningsorgan. I ACER-saken står vi overfor en myndighetsoverføring som er langt mer enn lite inngripende, og dermed krever kvalifisert flertall ifølge Grunnloven, sier Nei til EU som går rettens vei for å stoppe ACER i Norge.

AKTIVE TILLITSVALGTE

HMF har alltid vært velsignet med aktive tillitsvalgte, både innad i styret og ute i klubber og avdelinger. Arbeidsutvalget (AU) og styret har likevel lenge diskutert muligheter for å øke aktiviteten ytterligere, særlig innad i styret. «Som i de fleste fagforeninger, er aktiviteten høyest når det skjer noe i bransjen. Som for eksempel under Schindler-konflikten,» forteller Markus Hansen, leder i HMF. «Når det er roligere i bransjen, faller gjerne mesteparten av fagforeningsarbeidet på AU. Og det er i og for seg ikke noe problem, men vi i AU har lenge ønsket å spre oppgavene på flest mulig, slik at man slipper å være avhengig av enkeltpersoner om man vil finne på noe annet enn å være tillitsvalgt.»

ERIK EIKEDALEN HMF ARKIV

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Og tidligere i vår ble det gjort vedtak i styret om å utvide med flere utvalg, først og fremst bestående av styremedlemmer, men med muligheter for andre medlemmer å delta også. «Gjennom utvalgene håper vi å kunne ha et fokus på de ulike ansvarsområdene utvalgene har gjennom hele året, gi styremedlemmene mer eierskap til hva som skjer, og hvordan ting påvirkes.»

Utvalg er ikke noe nytt i HMF. Studieutvalget har eksistert i flere år allerede, og er stadig i full aktivitet med Per Arne Jensen Salo som leder. «Vi har kjørt en del kurs i år, blant annet noen veldige gode kurs om den stadig mer aggressive HR-politikken i de ulike bedriftene,» forteller Salo oss. Per nå er det ikke planlagt flere kurs i 2021, men det

Kristoffer er leder av foreningas tariffutvalg. Her fra streika i Orona i 2018.
Foto: Christian Olstad.

planlegges kurs i bedriftsøkonomi med oppstart mot slutten av januar 2022.

Av nye utvalg som ble vedtatt på styremøtet i mai finner vi HMS-utvalget, faglig utvalg, tariffutvalget, og forsikrings-, pensjons- og utførelsesutvalget. «Dette er prioriterte områder styret i HMF jobber mye med, så det gir mening å utvide med disse utvalgene,» sier Hansen. Meningen er at utvalgene skal jobbe aktivt med saker som opptar de ulike områdene, og rapportere tilbake til styret ved hvert styremøte. «Det er et stort spenn av oppgaver og utfordringer vi har i foreninga. Å være en del av styret i HMF bør og skal ikke være et sted man er bare for å delta i møtene, man må ville noe mer med engasjementet sitt. Før neste årsmøte tenker jeg at det er fornuftig med en gjennomgang av hvordan dette har fungert, og så får vi finne ut av om vi må justere noe eller eventuelt fortsette.»

HMS-UTVALGET

Lars Alexander Selebø fra Schindler-klubben ble valgt som leder av HMS-utvalget. Med seg har han Thomas Opland (Orona), Thomas Bjørnerud (Kone), Odd Jacobsen (TKE), Kristoffer Hollås (Schindler), Trond Polden (Kone), Håkon Bauge (Schindler), Robin Sætehaug (Uniheis), Erik Thomassen (TKE) og Daniel Johnsen (Alt Heis). Utvalgets mandat er å koordinere verneombudene og byggpatrijlen, samt generelt vernearbeid. Utvalget har også kontakt med de ulike FairPlay-byggorganisasjonene.

«Vi har møte en gang i måneden, hvor vi diskuterer aktuelle saker

innen HMS og vernearbeid,» forteller Selebø oss. Et fast punkt på alle møtene er å ta status i bedriftene: «Her diskuterer vi aktuelle problemstillinger innad i de ulike bedriftene. Dette håper vi fører til et løft for oss alle, med færre forskjeller mellom sjappene.»

I tillegg har medlemmene diskutert mulighetene for kurs og opplæringen innen HMS. «Per i dag har vi satt opp og gjennomført et kurs i bruk av Microsoft Teams, som var svært vellykket,» sier Selebø. «Videre har vi også en god dialog med HBU og undervisningsutvalget, der vi kommer med konkrete innspill til kurs og kursutvikling.»

Selebø og gjengen er også aktive i byggpatrijlen i både Oslo og Bergen, og i mars neste år planlegges det en felles vernekonferanse for alle verneombudene i bransjen. «Dette er et resultat av utvalgets arbeid med å styrke vernetjenesten i heisfaget,» sier Selebø.

«Vi ser at måten vi jobber på fungerer, og kommer til å fortsette å arbeide på samme måte i tiden fremover, som et aktivt og levende utvalg,» avslutter Selebø.

TARIFFUTVALGET

Tariffutvalget har fått mandat til å sammenligne ulike klubbavtaler når det gjelder lønn, pensjon og mer, samt se på ulike tarifftekster. «Hva har andre tariffavtaler som ikke vår har?» spør Kristoffer Syversten fra Orona. Han er leder av tariffutvalget: «Vi skal blant annet se nærmere på hva og om det er noe som kan forbedres eller endres i tariffen vår.» Med seg i utvalget har han Rune

Larsen (Schindler), Alexander Jordnes (Schindler), Trond Polden (Kone), Thomas Skoglund (Otis) og Lasse Evjen (TKE).

«Fra oppstarten i mai og frem til nå nylig har vi fokusert på lokale forhandlinger.» Utvalget har medlemmer fra alle de store klubbene, og har derfor diskutert klubbvis hvordan lokaloppkjøret ligger an, hvilke krav de ulike klubbene har stilt, samt hvilke eventuelle motkrav de har fått fra bedriften. «Denne samkjøringen av lokale forhandlinger har fungert utmerket, og de fleste klubbene har nå nylig akseptert tilbudene de har fått,» sier Syvertsen.

«Det neste vi skal ta for oss er tariffoppkjøret 2022, men vi avventer til etter landsråd, hvor dette blir en stor sak,» forteller Syvertsen. Innspill fra landsråd vil bli tatt med videre inn i utvalget, hvor de ulike forslagene skal sorteres og vektet. «Tariffoppkjøret er en lang prosess, så dette kommer vi til å jobbe mye med i tiden fremover og frem til kravene skal leveres i mai neste år,» sier Syvertsen. «Det blir nok mange gode møter og diskusjoner fremover. Det må til for at vi skal ende opp med gode krav som medlemmene blir fornøyd med!»

FAGLIG UTVALG

I faglig utvalg jobbes det blant annet med å innhente FDV-dokumentasjon fra de ulike bedriftene og produsentene. «Vi ser en trend i at produktene blir stadig mer tekniske og komplekse, og behovet for god dokumentasjon er essensielt for å kunne utføre trygge reparasjoner, justeringer av brems eller reparasjon av fang-

Lars Aleksander er leder av HMS-utvalget. Foto: Tor-Erik Lundberg

Bård sitter i forsikrings-, pensjons-, og uføreutvalget. Foto: Tor-Erik Lundberg

apparatet,» sier Thomas Johansen fra Schindler. Han sitter som leder i faglig utvalg. Rune Foshaug (Schindler), Bjørn Magnus Aspevold (Kone), Stian Andersson (TKE), Stian Pedersen (Otis) og Håkon Bauge (Schindler) er også representert i utvalget. Johansen fortsetter: «Vi ønsker å lage ett dokument hvor vi samler alt av info fra leverandørene som er tilgjengelig. Dette vil være en kjemperessurs i servicehverdagen vår.» Han understreker at det allerede er mye informasjon tilgjengelig for montørene, men jobben til utvalget blir å samle alt dette, og finne en god måte å distribuere dette videre til alle medlemmer av HMF. «Dette er tidkrevende arbeid som vi vil jobbe med en god stund fremover.» Johansen etterlyser også tips og innspill fra medlemmer som sitter på god informasjon. Send han

e-post på kasserer@heis.no, dersom du har noe å melde.

ANDRE UTVALG

Det ble også konstituert et forsikrings-, pensjons-, og uføreutvalg bestående av Bård Navrud fra Kone og Thomas Skoglund fra Otis. Utvalget fungerer som en ressursgruppe som blant annet skal forsøke å samle informasjon om hva de ulike bedriftene har av avtaler når det gjelder forsikringer, pensjon og uførhet. Gruppen har intensjoner om å starte opp arbeidet tidlig i 2022.

Arbeidsutvalget fortsetter sitt arbeid, og tar seg av alt annet som faller utenfor de nye utvalgenes mandat. AU består av ledelsen i HMF, med Markus Hansen som leder, Rune Larsen og Kristoffer Syvertsen som nestledere, David Coron-Andersen som politisk sekretær og Thomas

Johansen som kasserer. I tillegg stiller undertegnede som sekretær. «AU er ledelsen i foreninga, og det organet styret har gitt mandat til å lede arbeidet mellom styremøtene,» forklarer Hansen. «Det betyr i korte trekk at selve drifta av foreninga gjøres av AU og de fleste dag-til-dag oppgaver som for eksempel saker og henvendelser som kommer samme dag, og som må ordnes med det samme.» AU har ukentlige møter, og medlemmene kommuniserer med hverandre omtrent daglig.

Har du spørsmål eller innspill til utvalgene? Da anbefaler vi at du tar kontakt med utvalgets leder. All kontaktinformasjon finner du på heis.no/styret-og-tillitsvalgte, eller bakpå blekka du sitter med i hånda nå.

INTRODUKSJONSUKA FOR NYE LÆRLINGER

Introduksjonsuka for lærlingene ble gjennomført i uke 35, og tradisjon tro fikk HMF komme for å hilse på.

CHRISTIAN OLSTAD

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Med på laget var nestleder, politisk sekretær, lærlingansvarlig og redaksjonen. Det var en solid og fin gjeng på tjuen personer, fordelt på syv bedrifter som møtte oss i OPPHEI sine lokaler.

Lærlingene fikk presentere seg før de utskremte fra HMF fortalte om sine

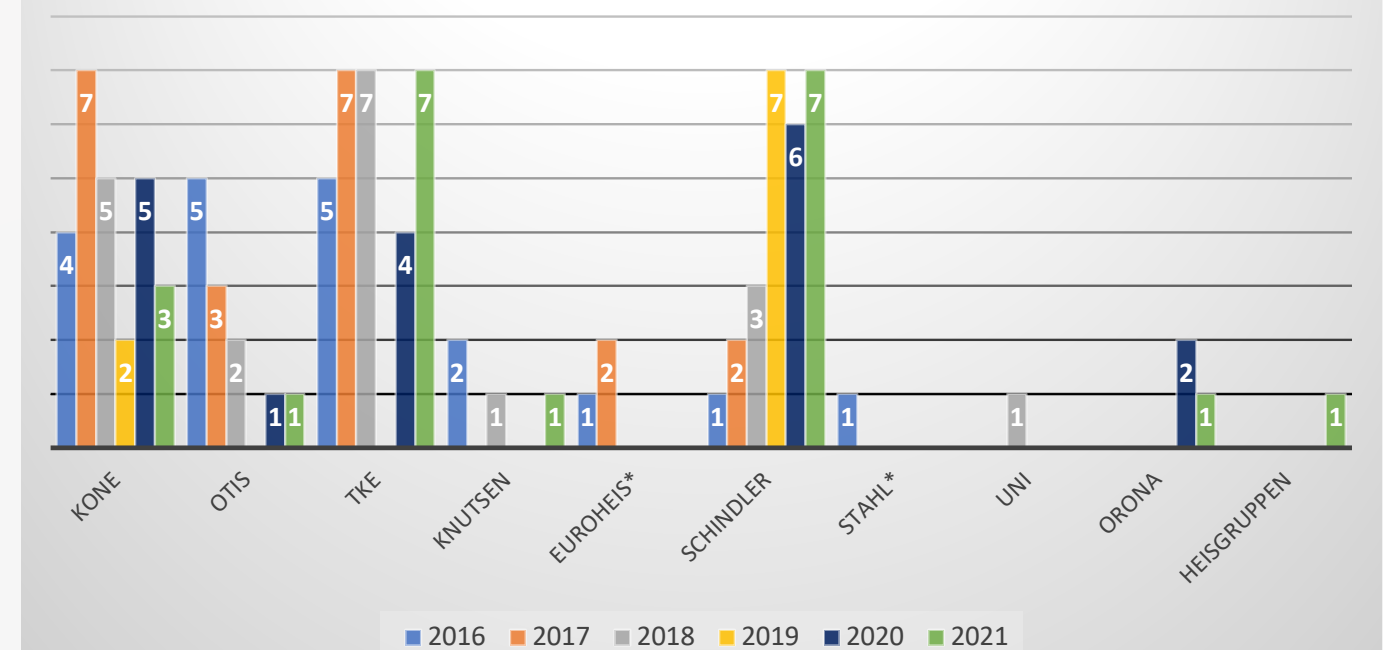
roller. Politisk sekretær i HMF, David Coron-Andersen, fortalte kort om foreningens misjon og historie, samt rettigheter og avtaleverk før det ble delt ut HMF-gensere og avtalehefter.

Vi ønsker alle nye velkommen inn i heisbransjen.

David beskriver sammensetningen i organisasjonslivet.

Lærlinger tilknyttet OPPHEI 2016-2021

Tabelltekst: Tabellen viser lærlinger tilknyttet Opplæringskontoret for heisfaget.

*Både Euroheis og Stahl er per i dag en del av Schindler. Tabell: Tor-Erik Lundberg.

FLERE SØKERE TIL YRKESFAG

I opplæringsåret 2021–2022 var det omtrent 1000 flere søkere til de yrkesfaglige utdanningsprogrammene enn til de studieforbereidende utdanningsprogrammene på vg1 ifølge Utdanningsdirektoratet.

TOR-ERIK LUNDBERG

Søkerandelen til yrkesfag varierer fra 61 prosent i Møre og Romsdal til 27 prosent i Oslo.

Dessuten er det en økning i antall jenter som søkte seg til utdanningsprogrammene bygg- og anleggsteknikk og teknologi- og industrifag.

Det var registrert 21 601 søkere til lærlingplass i 2021, mot 20 738 søkere i 2020.

Det fremgår ikke hvor mange som faktisk fikk lærlingplass, men hvert

år står cirka 7000 søkere uten en læreplass. Noe politikerne lenge har lovet å gjøre noe med.

I 2020 var det 4302 søkere til elektro-fag fordelt på 3377 kontrakter ifølge Utdanningsdirektoratet. I Elektriker-faget var det 2391 som knivet om 1879 lærekontrakter. I heismontørfaget var det 40 søkere og 23 tildelte lærekontrakter. Det var kun en kvinnelig søker, som ifølge statistikken ikke fikk læreplass.

Trond Håseth Hansen underviser utplassingslever fra Tyskland på Opphei i 2018.

UNGE SOM FALLER UTENFOR

Ifølge en undersøkelse SSB har gjennomført er sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring større for de som har fått læreplass enn de som ikke har fått plass. Blant de som ikke fikk læreplass i 2010 var det allikevel 56 prosent som fullførte og besto innen utgangen av skoleåret 2018/2019. Sannsynligheten for å være tilknyttet arbeidsmarkedet er i gjennomsnitt større for de som har fått læreplass.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har ifølge statistikken lavere sannsynlighet for å fullføre og bestå sammenlignet med den øvrige befolkningen. Derimot har innvandrere som har fått lærekontrakt høyere sannsynlighet for å fullføre og bestå sammenlignet med den øvrige befolkningen.

TA ANSVAR FOR LÆRLINGEN

For å bringe faget videre er det viktig at montører og tillitsvalgte ser til at bedriften gir lærlingene den opplæringen de har krav på. Lærlinger skal ikke arbeide selvstendig, men være under oppsyn av en faglært montør. Det heter seg at montøren skal kunne «se og høre lærlingen». Overenskomsten for heisfaget har egne lærlingbestemmelser.

LÆRLINGSAMLING 2021

Foreningas tradisjonsrike lærlingsamlingen ble avholdt fredag den 19. til søndag den 21. november på Thon Hotel Arena i Lillestrøm.

TOR-ERIK LUNDBERG PRIVAT

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

På grunn av pandemien ble fjorårets lærlingsamling avlyst, men i år var det ingenting som satt en stopper for å samle bransjens lærlinger til årets happening. Med et oppmøte på over 80 prosent, så ser dette bra ut for fremtidens engasjement rundt klubb og forening. Kanskje er en eller flere av dem blant morgendagens tillitsvalgte?

I bresjen for det hele sto foreningas lærlingsansvarlig Erik Tenden. Da godt hjulpet av blant annet David Coron Andersen, Markus Hansen, Hans A. Endresen og organisasjonssekretær Erik Eikedalen som sto for det praktiske rundt konferansen.

På dagsorden sto tema som føring av opplæringsbok, introduksjon av prøvenemda, faglig utført arbeid, klubbavtaler, overenskomst, arbeidsmiljøloven, historie og fagbeskyttelsen.

Mellom slagene ble det selvsagt satt av plass til «ikke faglig» innhold som Go-Kart-kjøring ved Harald Huys-

Erik Tenden gratulerer vinneren av Go-kart turneringen med seieren.

man i Oslo. Konferansen ble avsluttet med valg av hvem som skal representere lærlingene i styret i Heismontørenes fagforening.

Her var det Casper Aalen fra KONE som stakk av med det ærefulle oppdraget.

MAJA – BERGENS FØRSTE KVINNELIGE HEISMONTØR

Bergen har endelig fått sin første kvinnelige heismontør. Maja Søvik begynte i lære i 2018 hos TKE, og besto fagprøven med glans i juni 2021. HMF Bergen synes dette er såpass gledelig at vi synes det er på sin plass å sole henne litt i glansen i Heismontøren.

TROND POLDEN

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Hvorfor begynte du i heisfaget?

«Jeg har alltid hatt stor interesse for å drive med både elektriske og mekaniske ting. Jeg visste allerede på ungdomskolen at retningen ble noe yrkesfaglig, fremfor å ta studie-spesialisering. Da jeg gikk på VG2 på Knarvik videregående skole, sendte Thyssenkrupp en e-post om at de tok imot utplasseringselever, så det ble veldig tilfeldig at jeg endte opp der. Jeg fikk lov til å bli med på service og reparasjon i tre uker, og synes det var veldig spennende og lærerikt. Noe som fikk meg til å søke om læreplass.»

Første kvinne i heisfaget i Bergen/Vestland, hva tenker du om det?

«Det er jo litt stas! Samtidig ganske kult. Man blir mer synlig som kvinnelig montør, både på godt og vondt, men jeg har aldri opplevd det som noe problem. Familie og venner synes at det er stilig at jeg har valgt denne retningen, og mange blir positivt overasket når jeg sier at jeg er heismontør.»

Hva synes du om faget?

«Heisfaget, og da spesielt montasje er et fysisk yrke, noe jeg liker. Også at det er så varierende mellom mekanisk og elektrisk. Man ser fort utviklingen fra når du kommer til en helt tom sjakt, til du har en ferdig fungerende heis.»

Hva tenker du om veien videre? Service eller montasje?

«Har vurdert å ta noe videreutdanning, men det blir sikkert ikke før om et par år. Planen nå er å jobbe og bygge opp litt erfaring. Jeg synes det er kjekkest å bygge, og trives godt på montasje. Så ser for meg at det er der jeg blir værende fremover.»

Hvordan har kollegaene dine tatt imot deg?

«Husket at jeg var veldig spent og litt smånervøs første dagen, men jeg ble tatt imot med åpne armer av alle sammen. Gjennom læretiden så har jeg fått lov til å prøve og feile, og mange har delt sine tips og kunnskaper, noe som har gjort at

Maja er Bergens første kvinnelige heismontør

jeg har blitt en bedre montør. Bedre kollegaer skal man lete lenge etter.»

Hva liker du å drive med på fritiden?

«På fritiden spiller jeg volleyball, og så liker jeg å være med venner. Siden Covid har satt en liten stopper for det, så har det blitt litt oppussing av leilighet på fritiden istedenfor.»

HEISCUP 2021: BERGEN KNUSTE DE FLESTE

Under premieutdelinga på Heiscup i Krakow i 2019 ble det opplest og vedtatt at Heiscup 2020 skulle bli lagt til Malaga. Så kom den helvetes pandemien, og cupen ble utsatt på ubestemt tid.

ERIK EIKEDALEN PRIVAT

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Det ble lagt planer for å få det til i 2021, men den ene mutanten etter den andre knuste håpet nok en gang – det ble ikke noe heiscup i Malaga i 2021 heller. Men vi kunne ikke la heiscupen ligge død to hele år på rad! Heldigvis har foreninga en snarlenkt kasserer, som i tillegg til å være en kløpper på økonomi, også har innsikt i ulike EDB-løsninger for spill og moro. Det var denne innsikten som førte til oppdagelsen av et virtuelt fotballspill på konsollen PlayStation 4, kalt FIFA. Utrolig, tenkte vi, men sant var det og sant blei det. Og dermed ble det faktisk heiscup i 2021, dog i en digital utgave.

Klubber og avdelinger samlet seg foran skjermene på ulike steder i landet, og spilte mot hverandre over verdensveven. Bergen knuste de fleste; samtlige av pallplasseringene tilhører bergensere! Andre Lunde fra

Bergen knuste de fleste i Fifa!

TKE spilte som Brann og stakk av med seieren i finalen mot Andre Amundsen, også han fra TKE. Amundsen spilte som Frankrike, noe Fri Fagbevegelse merket seg i overskriften da de laget nettsak om begivenheten: «Brann slo Frankrike: Ville jubelscener i Bergen etter heiscup-dominans!»

På henholdsvis tredje- og fjerdeplass finner vi to Schindler-gutter; Håkon Hermansen fra Bergen og Martin Lervik fra Trondheim. Gratulerer til dere alle fire! Premier er sendt med postvesenet.

I 2022 ses vi endelig i Malaga, til det som kanskje blir tidenes heiscup? Vi gleder oss!

LOKALE FORHANDLINGER 2021

I år som i fjor har de lokale forhandlingene trukket ut, og i skrivende stund er ennå ikke alle klubber ferdig signert.

TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Resultatet fra det sentrale mellomoppgjøret, som i år utgjorde kroner 2,25, hadde ikke vært nok til å opprettholde kjøpekraften. Men her har klubbene gjort en god jobb for å komme seg over den sentrale ramma. Det meldes om et til dels godt forhandlingsklima i de fleste bedriftene, til tross for at det har gått tregt og at alle ikke er ferdig når vi nå skriver november.

De klubbene som i år ikke hadde lønn som eneste prioritert krav, gikk inn for å øke prosenten på tjenestepensjonen for å komme seg opp på høyde med resten av foreninga. Oronaklubben fikk økt sin pensjon med 1 prosent opp til

7 prosent, mens Alimak klubben justerte seg opp med 0,5 prosent til 6,5 prosent.

Schindlerklubben fikk et godt lønnstillegg på kroner 12,75. Bedriften ønsket først å dele opp etterbetalingen, men her sto klubben på sitt og krevde etterbetaling fra mai, og slik ble det. Med unntak av det sentrale tillegget på kroner 2,25 som ble etterbetalt fra april.

Men kravet om behandlingssikring måtte Schindlerklubben gi slipp på. Derimot har bedriften sagt at dette vil vurderes ved en gjennomgang av bedriftens forsikringer i løpet av dette år. Fra

tidligere har både KONE og Otis behandlingssikring (helseforsikring) til sine ansatte.

Både TKE, Koneklubben og Schindlerklubben hadde stilt krav om elbil. Schindler, som per nå ikke har elbiler til sine montører, imøtekom klubben med en intensjon om å øke andelen av elbiler fra 2022 og utover. Elbiler skal være egnet for næring så vel som for privat bruk heter det i protokollen. Her har KONE vært langt tydeligere og innfrir med en økning av elbilparken, fra dagens 30 prosent, med en målsetning om å øke antall elbiler til minst 80 prosent innen 2023. KONEs elbilsatsing kan du lese om et annet sted i bladet.

KLUBB	2019	LØNN 2019	2020	LØNN 2020	2021	LØNN 2021
KONE	12,50	361,50	6,50	368,00	11,50	379,50
Schindler	13,00	365,00	6,20	371,20	12,75	383,95
Otis	8,00	354,66	10,00	364,66	-	-
TKE (Thyssen)	11,00	358,00	4,00	362,00	11,00	373,00
Orona	14,00	360,00	10,00	370,00	7,40	377,40
Ing. S. Knutsen	9,00	360,12	4,54	364,66	-	-
Uni	15,00	365,00	5,00	370,00	-	-
Alimak	8,07	351,57	8,43	360,00	9,50	369,50
Heiskompaniet	-	365,00	15,00	380,00	-	380,00
ALT Heis	-	-	-	-	10,00	389,36
Heis 1, Tr.heim	-	-	-	355,-	-	-

Tabellen viser kronetillegg og servicelønn i 2019, 2020 og 2021. Feil på tabellen meldes til redaksjonen@heis.no.

*Noen bedrifter har påslag ved akkordjobbing. På KONE har de i tillegg et prosentpåslog på servicelønna som en prøveordning.

DA HEISMONTØREN BLE EN LITTERÆR KARAKTER

ERIK EIKEDALEN

Hestenes Herre handler om hestene Braute, Vrinsky, Lil Pøg, Mel Pøg og kollegene deres, som jobber for den onde bonden Slangen. Mange av dere husker nok fabelen, som sto på trykk her i Heismontøren i 2020. Historien var en parallell til Schindler-konflikten, som pågikk da teksten ble skrevet, og mange av hendelsene i historien har rot i virkeligheten. *Hestenes Herre* er et glimrende eksempel på arbeiderlitteratur, skrevet av en arbeider, om arbeidere. Hva mer skal til? Vi hørte aldri noe fra LO, men forfatter Morten Langeland, vinner av årets Sult-pris, ble fascinert av Vrinsky og gjengen. Og nå har han inkorporert teksten i sin helhet i sin nye roman *Sørgerender*, nylig utgitt på Flamme Forlag.

«Det er jo ikke til å stikke under stol at Morten og jeg er venner,» forteller Olstad oss, men legger til at det absolutt ikke handler om en vennetjeneste når *Hestenes Herre* nå blir reinkarnert i bokform. Langeland har

Da LO opprettet en litteraturpris for å hedre det de kaller arbeiderlitteratur, var det liten tvil om at vi måtte nominere vår egen forfatterspire Christian Olstads eminente fabel *Hestenes Herre*. Det ble ingen pris på Olstad, men fabelen fikk likevel en slags kultstatus, og ble i høst gitt ut i bokform – på en måte.

skrevet bøker siden 2012, men i prosaboka *Barbar* fra 2020 møter vi, for første gang, karakteren heismontøren. Muligens løst basert på Olstad? «Absolutt,» bekrefter Olstad. Heismontøren er med gjennom hele teksten, og ble med videre inn i Langelands nye bok. «Morten leste *Hestenes Herre* i Heismontøren, og syns den var såpass festlig at han ville ha den med i sin neste roman,» forteller Olstad oss. Og som sagt, så gjort. Mot slutten av boka leser karakteren Heismontøren teksten i sin helhet på en fest. Olstad er selvsagt kreditert i bokomslaget, som forfatter av *Hestenes Herre*. Den opprinnelige teksten finner du på heis.no, sammen med oppfølgeren *Hestenes Herre: Atter en hest* (som kanskje dukker opp i Langelands neste bok?).

Sørgerender beskrives som et maksimalistisk festmåltid, en roman lagt til Oslo i skumring, mars 2022, og er i salg hos din lokale bokhandler eller på flammeforlag.no nå.

FORSIKRINGER LO-FAVØR

TOR-ERIK LUNDBERG

Fra og med i år er det kommet vilkårsendringer på forsikringen din gjennom EL og IT som du bør få med deg.

Blant annet reduseres egenandelen ved skade fra 3 000 kroner til 2 000 kroner. Utvidet forsikringssumme på enkelte dekninger, blant annet sykkel (el-sykkel) øker til 40 000 kroner. Medlemmer med jobb på båt, om bord i fly og på oljerigger får utvidet deknin-gen på løsøre til å gjelde i hele verden. Skaden må skje om bord i båten, i flyet eller på riggen.

En fullstendig oversikt finner du på www.elogit.no.

Redusert egenandel
Som tidligere er det slik at dersom du bor sammen med et annet medlem, er det fritak for egenandel siden dere begge betaler for forsikringen gjennom medlemskapet. Studenter og læringer har heller ingen egenandel, og egenandelen for skade på mobiltelefon er fortsatt 1 000 kr, opplyser forbundet.

Husk at innboforsikring kun dekker tap av innbo og løsøre. I tillegg må du tegne en egen forsikring på ditt hus eller leilighet.

ROSER ER RØDE OG VIMPLER ER BLÅ

De er røde, disse rosene, som Arbeiderpartiet representeres gjennom. Eller den store rosen i logoen deres er i hvert fall dønn rød, sosialismen og venstresidens farge, om en ikke skulle lide av daltonisme da, da er den kanskje blå? Jonas Gahr Støre har omsider fått sin plass ved roret, statsminister, og må nå sette handling bak ord og lovnader. Det skal være vanlige folks tur. Det vanlige er å være lønnsarbeider, i arbeidslivets kontekst, så blir det vei i vellinga?

CHRISTIAN OLSTAD

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Det har seg sånn at regjeringen som var, vil måles opp mot regjeringen som ble. Eller skal bli. Gårsdagens blå går mot det morgenrøde. Men hva

skiller den nylig avtroppede regjeringen fra den påtroppende? Erna og co har dratt oss nærmere EU, gjennom EØS, strømkabler og jernbanelinjer.

Senterpartiet, som nå sitter i posisjon med Arbeiderpartiet, har stadig programfestet å både utrede alternativer til EØS-avtalen og erstatte den.

Det stod også lederen, Trygve Slagsvold Vedum på, da han var høy og mørk, prognosene viste rekordtall og han meldte sitt statsministerkandidatur. Men tiden gikk og tallene dalte som asken fra en brennende låve, og innen valgkampens innsjutt, hvor Støre og arbeiderpartiets seier ble for klar i kikkerten var hele EØS glemt. Det virket, i partilederspørringene som om Vedum rett og slett hadde vanskelig for å svare ja eller nei på hva som stod i hans eget partis program, som om det var mer beleilig å tilpasse retorikken i retning av den som, etter alle solemerker, skulle ta over roret. Skulle tru det var viktigere å komme til makta enn å drive politikk. Paradoksalt nok vil man jo til makta for å drive politikken man fronter, og blir stemt frem på bakgrunn av, men det kan muligens være fristende å la andres program vikariere. Eyes on the price. Men Senterpartiet kom seg inn i regjeringen, og Hurdalsplattformen er skrevet den, i samarbeid med Arbeiderpartiet.

Arbeiderpartiet har aldri vært så gira på avstand fra EØS, eller EU for den saks skyld. De kjempet for å få oss inn i EF i '72 og EU i '94. Vi slapp unna med skrekken begge runder, mye takket være en årvåken arbeiderbevegelse. Den nye regjeringen strekker seg dog til å gjennomføre en utredning for å vurdere erfaringene fra de siste ti årenes EØS-deltakelse, hva nå enn det skal hjelpe? Er ikke intensjon den vageste formuleringen i politikken? EØS-avtalen skal ligge til grunn, og regjeringen sier de vil jobbe mer aktivt for å fremme norske interesser innenfor rammene av avtalen. Overordnet sier regjering-

gen at de vil benytte seg av handlingsrommet(?) i EØS-avtalen med trykk på å sikre nasjonal kontroll på områder omhandlende norsk arbeidsliv, energi og jernbane. Det AP/SP-regjeringen skal ha, er at de vil gå i dialog med EU om sikre Norge unntak fra deler av bestemmelsene i EUs fjerde jernbanepakke, og det så raskt som mulig(!). Det står i Hurdalsplattformen. Det som virkelig hadde vært spennende hadde vel vært om LO-kongressen hadde blitt gjennomført i mai, og at fellesforbundet, som forhånds-spekulert, hadde vippet hele kongressen og LO i retning av et «Norge ut av EØS»-standpunkt. Hvordan skulle arbeidernes politiske Arbeiderparti forholdt seg til et sånt krav fra en så nær alliert? 2025.

Fagforeningsfradraget har stått stille siden 2013, miljøloven er dekonstruert og åpnet for økt bruk av midlertidige ansettelser og den kollektive søksmålsretten er fjernet – dette er Ernas testament.

På norsk arbeids-organisasjonsliv er den nye makta mer arbeidervennlig enn den forrige. Skulle selvfølgelig bare mangle, Høyre er jo arbeidsgivernes parti, og det viser seg i rekkene deres. I 2017 vedtok unge Høyre Studenters landsstyre å fjerne fagforeningsfradraget, altså skatteletten ved å være organisert, og melder - *Fagforeningsfradraget er ineffektivt fordi det først og fremst ikke belønner arbeid, men medlemskap i utvalgte organisasjoner.* Det er ikke umulig at det er sant, men faktum er vel heller at Høyre vil fagforeningene til livs? Regjeringen Støre har allerede fremmet et forslag om å doble fagforeningsfradraget i det

kommende statsbudsjettet. Om det skulle godkjennes, har vi en liten seier der.

Videre vil regjeringen fornye og forsterke trepartssamarbeidet, sørge for økt representasjon fra partene i arbeidslivet, øke organisasjonsgraden, gjeninnføre søksmålsretten for å forhindre ulovlig innleie og arbeidslivskriminalitet, vurdere kollektiv søksmålsrett på flere områder, bedre informasjon om trepartssamarbeid og fagforeningens rolle i skoler og på arbeidsplasser (særlig rettet mot arbeidere med som kommer fra lande med svake fagforeninger) og legge frem jevnlig kartlegginger av utviklingen i arbeidslivet knyttet til organisasjonsgrad, tariffavtaledekning, innleie og faste/midlertidige ansettelsesforhold.

Her har «arbeidernes politiske parti», Arbeiderpartiet og Senterpartiet gått hardt ut i erklæringen sin. Uttalt så vil de gjøre endel for arbeidstakere og arbeiderrettigheter

Den nye regjeringen har gode intensjoner på arbeidsliv og annet, *regjeringen vil - som det heter i erklæringen, men det er nok behov for en venstreside som presser på.* Det vil være krefter som presser på fra alle sider om andre saker, og kompromisser kommer til å måtte gjøres. Om Støre fyller ut buksene sine, eller blir hengende i Solbergs gjenglemte skjorter, vil først vise seg etter perioden.

Vannscooteren til Hoksrud forblir nok på sjøen, det samme gjelder nok Voien til Eikedalen.

KONE I FRONT FOR DET GRØNNE SKIFTET

Omtrent 13 prosent av den norske bilparken er en elbil, og andelen er økende med et nybilsalg av elbil på godt over 60 prosent. Mindre enn 40 prosent av disse er elbiler til næring. Dette vil heisbedriften KONE gjøre noe med. Her har klubb og bedrift satt seg som et mål at 80 prosent av deres montører skal kjøre elektrisk bil innen utgangen av 2023.

TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Bård Navrud, hovedtillitsvalgt i Kone, og David Coron-Andersen kjører begge elbil.

Dette er i tråd med målsetningen i Nasjonal Transportplan om at det kun skal selges nullutslipps kjøretøy av segmentet personbil og lette varebiler innen 2025.

Som en del av KONEs miljøstrategi utgjør deres bilpark i Norge per idag ca. 30 prosent nullutslippsbiler, noe som gjør de til ledende i bransjen.

«I vårt nye bærekraftsmål forplikter KONE seg til å redusere drivhusgassutslippene fra egen virksomhet med 50 prosent frem til 2030. Dette er i tråd med Parisavtalens ambisjon

om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C. I tillegg sikter KONE på 40 prosent reduksjon av utslipp knyttet til egne produkters materialer og energiforbruk», sier Erik Johnson, administrerende direktør i KONE Norge.

En av de som allerede har kjørt elbil i noen år er KONE klubbens David Coron-Andersen. David gikk til anskaffelse av sin første private elbil da Nissan Leaf ble lansert i Norge i 2011.

«Det var på den tiden da elbil var nytt, og alle hilste på hverandre på veien slik som motorsyklisterne gjør», ler David, som tidlig så alle de fordelene det er ved å eie en elbil.

Med gode argumenter for både miljøet og fra et økonomisk perspektiv tok klubben tidlig et initiativ ovenfor bedriften for å få de til å tilby elbiler til de ansatte. Men det var ikke før 2. generasjon av Nissan Leaf kom i 2017, med sine inntil 400 kilometer i rekkevidde, det ble interessant. Da gikk bedriften til anskaffelse av Nissan Leaf som firmabil for sine ansatte. Som et alternativ kom elbilen Opel Ampera, men på grunn av lang leveringstid ble denne erstattet av Hyundai Kona. Etter hva redaksjonen kjenner til er det nå tenkt å bytte ut utvalget med nye Volkswagen ID4 og Skoda Enyaq iV80. Alle bilene er registrert som femseter personbil egnet også for privatbruk.

«Ettersom el-varebiler ikke har tilstrekkelig rekkevidde enda, har vi valgt å tilby el-personbiler for å komme i gang», svarer direktøren da vi spør om begrunnelsen for hvorfor

de valgte elektrisk personbil fremfor en elektrisk varebil.

Hovedtillitsvalgt i KONE, Bård Navrud, forteller at det også er tenkt på hver enkelt husstands klimafotavtrykk.

«Første prioritet er at bilen skal fungere i jobben, men ved at bedriften tilbyr en elbil som også egner seg til privatbruk kan husstanden kunne klare seg med kun en bil. Dette bidrar til hver enkeltes klimaregnskap. Dessuten er det ikke alle som har parkering til to biler hjemme», sier Bård, som legger til at montører som allikevel ønsker å anskaffe seg en elbil privat, registrere dette når bilen brukes i bedriftens ærend slik at bruken kommer med i klimaregnskapet.

Anskaffelse av elektrisk tjenestebil enten som vare- eller personbil er i tråd med avtalen mellom bedrift og klubb som ble undertegnet av partene i år. Fra 2017 har de allerede en avtale om hvordan lading av firmabil hjemme skal kompenseres.

Det er ikke bare bedriften KONE og deres ansatte som er opptatt av miljøet.

«Bærekraft og klimaendringer er mer og mer viktig for våre kunder. Enkelte kunder ønsker informasjon om vår elbilpark, totale utslipp og fremtidige mål rundt bærekraft. Vår innstilling er uansett å gjøre det vi kan for å bidra til et bedre klima», forteller Johnson da vi spør hvilke krav markedet stiller.

«Elbiler er en del av våre miljømål. Vi jobber også på flere andre

områder for å redusere vår klimapåvirkning. Blant annet jobber vi med å sikre at vårt strømforbruk på kontorer og lager kommer fra fornybare kilder», fortsetter han.

ET BIDRAG I KLIMAREGNSKAPET

Klimapolitikk er stadig på den politiske dagsorden både nasjonalt og internasjonalt. Allikevel tegnes det et bilde av at klimakuttene kan tas i industrien, jordbruket eller andre steder enn i måten vi i dag lever og forbruker, skriver Anja Bakken Riise i boka «Mitt klima-regnskap».

Offentlige tiltak er avgjørende for å redusere både de offentlige og private utslippene. Videre kan hver enkelt husstand så vel som bedrifter gjøre sitt for å få ned utslippene. Ikke bare bidrar KONE positivt til miljøet ved å tilby elbiler, de bidrar også positivt til vårt samlede klimaregnskap ved at bedriften legger opp til at husstanden kan klare seg med færre biler. Hvis flere samkjører, deler bil eller kjører mindre vil dette bidra til kraftig kutt i klimautslippene. Bare transportsektoren står på verdensbasis for 15 prosent av de globale klimautslippene. Vi nordmenn reiser i snitt 15 800 km innad i Norge hvert år, 11 900 km av disse er med bil.

ELBILENS KLIMAFOTAVTRYKK

Elbilen har et langt større klimautslipp i produksjonen enn fossilbiler, siden produksjon av bilbatterier krever enorme mengder energi. Men selv i land hvor en del av strømmen hentes fra kullkraft, kommer elbilen langt bedre ut enn fossilbiler når man ser på utslippene gjennom hele biles levetid, skriver Bakken Riise.

DET NYE MUNCH MUSEET I BJØRVIKA

Det 60 meter høye bygget kalt Lambda ligger i Bjørvika og blir sett på med et skrik eller elsket som Madonna. Bygget rommer Munchs kunst og samlokaliseres med Stenersen samlingen.

JOHNNY LEO JOHANSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

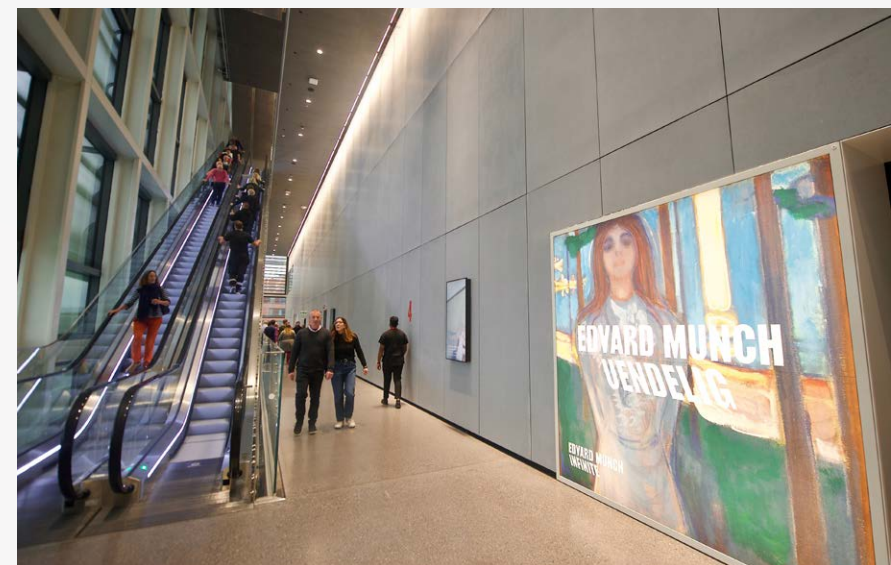
Det 60 meter høye bygget kalt Lambda ligger i Bjørvika og blir sett på med et skrik eller elsket som Madonna.

Heiser og rulletrapper er hovedsakelig levert av Schindler til det 13 etasjers bygget, med unntak av en stor «kunstheis» som er levert av TKE (Thyssen). Det spanske arkitekt-

kontoret Herreros Arquitectos fikk det prestisjefylte oppdraget med utformingen etter at Oslo bystyre kåret de til vinnere av arkitektkonkurransen i 2009.

Etter en del frem og tilbake over en tid og til protester mot å flytte museet fra Tøyen fra både politiske og andre aktører, ble spaden til slutt satt i jorden i september i 2015 og

«Nothing is small, nothing is large.
We carry worlds inside us»
Edvard Munch

To av de 16 rulletrappene som er levert av Schindler.

Fra kafeen ved grunnplanet går det en panoramaheis, levert av Schindler, til restauranten i øverste etasje.

påfølgende ble grunnsteinen lagt i oktober i 2016.

Byggeperioden var antatt å strekke seg over fire år, men åpningen ble utsatt til 2021.

Edvard Munch testamenterte som gave til Oslo kommune mengder av grafiske blad, tegninger, bøker, notatbøker, trykkplater, fotografier, verktoy, rekvisita, møbler, rundt 1100 malerier og seks skulpturer som

utgjør den fantastiske samlingen og som bygget rommer en utstilling av.

Bygget er omstridt, og av kunstkritikere i Norge er deler av bygget og ankomsthallen, beskrevet som at det minner om en flyterminal. Mens andre maler med bred pensel og rosende ord om hvordan bygget gjenspeiler kunstneren som heller ikke var helt A4.

Montør Tor-Erik Lundberg kan fortelle at det bevisst ble valgt den smale utgaven av rulletrappene for at folk skal ha god tid når de besøker museet. Det er kun plass til en person i bredden. De smale trappene gjør servicen og vedlikeholdet litt mer utfordrende.

Fra kafeen ved grunnplanet går det en panoramaheis til restauranten i øverste etasje. Heisen har dører ved alle etasjene, men knappene er nå for tiden koblet ut.

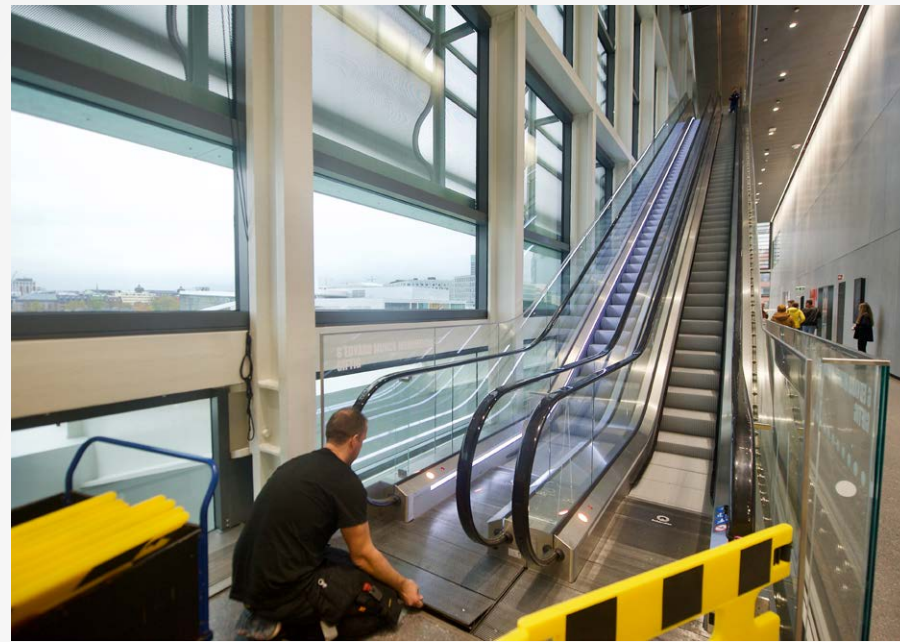
I tillegg er det 16 rulletrapper og heiser som bringer folk til de forskjellige etasjene med utstillinger.

Totalt er det 8 Schindler heiser. Tre av heisene har gått som byggeheiser og har naturligvis fått slitasje av det.

Heismontør Jan-Erik Bakken og kollega Egil Holmsen holdt på i ett og et halvt år med montasje av rulletrappene. Det var mye jobb med montasjen forteller Jan-Erik. Alt av glass, balustrader, luker og fallsikringsglass og diverse måtte monteres på plassen. Åtte av trappene ble skjøtet og alt skulle poleres opp til slutt. De lengste trappene på 28 meter kom i tre deler som måtte skjøtes.

Det er 8 Schindler 5500 i museet.

Heismontør Tor-Erik Lundberg gjør en liten justering på trappene.

Edvard Munch testamenterte bl.a. sine malerier til Oslo kommune.

Det finnes flere versjoner av det fargerike Skrikmaleriet.

Det finnes ikke en gal eller rett vei gjennom utstillingene og det legges opp til at hver enkelt skal finne sin Munch.

De enorme kunstverkene som er opptil femti kvadrat og som Munch malte til Universitet i Oslos 100-årsjubileet i 1911, strekker seg over to etasjer. Kunstsamler Rolf E.

Stenersen kjøpte mange verker fra norsk kunsthistorie anbefalt av Munch, som nå og er blitt en del av utstilling.

Åpningsutstillingen har innlemmet kunstnere som har latt seg inspirere av Munch og som har tema som kropp, seksualitet, sjelens ensomhet

og stemninger som preget kunstnerens liv.

Munchmuseet er i rekken av nye bygg i Bjørvika (byvika) med opera-huset i 2003, senere Barcode og nye Deichman bibliotek. Området rundt, og utløpet for Akerselva, er kalt Nordens Pompeii siden jordlaget her skjuler de gamle bystrukturene.

STREIK I ØSTERRIKE

Etter fjorten timer er fjerde runde med forhandlinger avsluttet uten resultat. Det er metallindustriens tariffavtale som forhandles og bordet deles mellom PRO-GE (foreningen for produksjon) hvor landets heismontører er organisert og GPA hvor de kontoransatte er organisert på den ene siden, på andre siden av bordet representerer FMTI (Metallarbeider Industriens Assosiasjon) arbeidsgiverne.

CHRISTIAN OLSTAD ROBERT BERGER

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

OPPRETHOLDE KJØPEKRAFT

De Østerrikske arbeiderne streiker for å opprettholde kjøpekraften. Blant kravene foreligger et krav om 4,5 prosent lønnstillegg. KPI i Østerrike for gjeldende periode er på 3,3 prosent. I skrivende stund er 350 heismontører i Wien tatt ut i streik.

«WER KÄMPFT, KANN VERLIEREN, WER NICHT KÄMPFT, HAT SCHON VERLOREN»

«Bedriftenes foreløpige tilbud er på 2,75 prosent, som ikke er opp mot prisstigningen. Vi står på vårt krav om 4,5 prosent, men løsningen ligger nok et sted rett under 4 prosent,» forteller Robert Berger, og legger til: «Wer kämpft, kann verlieren, wer nicht kämpft, hat schon verloren,» som er mottoet til fagforeningen hans. Bertold Brechts sitat oversetter noe sånt som; om du

kjemper, kan du vinne, uten kamp, har du allerede tapt.

ARBEIDERNES KRAV ER

- 4,5 prosent høyere lønn
- Økte skiftarbeidsgodtgjørelser
- Økte lærlingegodtgjørelser
- Økte utgiftsgodtgjørelser
- Bedre forskriftens bestemmelse om turnusarbeid

Potensielt kan 190 000 arbeidere i metallindustrien bli tatt ut i streik om ikke konflikten skulle løse seg.

Patrick Schindler og Robert Berger står på for rettighetene sine.

OTIS SHOWROOM

Otis åpnet den 4. oktober et digitalt utstillingsrom ved sitt hovedkvarter i London. På 9,2 kvadratmeter kan besøkende se og utforske Otis sine produkter ved hjelp av VR-teknologi, skriver Elevator-world.

FÆRRE SKADER

I 2020 ble det registrert vel 2500 arbeidsskader i næringen bygge- og anleggsvirksomhet. Dette tilsvarer 9,3 arbeidsskader per 1000 ansatte. Dette er det laveste tallet registrert siden 2014, skriver Arbeidstilsynet.

IKKE PÅ SKINNER FOR EUROPAS HØYESTE BOLIGBLOKK

Det var heiskonsernet KONE som fikk gleden av å montere ni heiser i det som nå er blitt Europas høyeste skyskraper som er bygd for boligformål. Selv om heisene går på skinner, så gjorde ikke resten av byggingen det.

TOR-ERIK LUNDBERG FLICKR

I 2006 ble det bygget hele 900.000 nye boliger i Spania. Mange av disse har stått tomme eller som betongskjeletter etter finanskrisen i 2008. Lenge så det ut til at byggingen av den det nye 189 meter høye skyskraperen, Intempo, heller ikke skulle kunne ferdigstilles. Siden oppstarten i 2006 har det opprinnelige byggefirmaet gått konkurs, men med nye eiere, ble prosjektet levert i juli 2021 etter nesten 15 års innsats.

Den nye skyskraperen er plassert i den spanske middelhavsbyen Benidorm. Byen som har den tettteste konsentrasjonen av skyskraperer utenfor Manhattan. Skyskraperen, som består av to tvillingtårn som slås sammen i toppen, har 47 etasjer (pluss fem tekniske og 3 kjellere) og inneholder 269 leiligheter. Skyskraperen sies å være en hyllest til ofrene for bombingene i Madrid den 11. mars i 2004.

Selve byggingen av skyskraperen skal ikke ha gått helt problemfritt.

Utbygger skal ha glemt å tenke på heissjaktene da byggeplanene ble endret.
Foto: Ruben Martinez Vilar, Flickr.

På grunn av konkursen var ikke de første eierne av prosjektet i stand til å betjene lånet og arbeiderne gikk i månedsvis uten lønn, og det ble truet med streik. Den spanske nettavisen El Pais siterer et svar fra ledelsen: «There could be some people who may not be interested in the working conditions and decide to walk away. They'll be doing us a favor.»

Mest alvorlig ble det da en byggeheis med 13 arbeidere skal ha falt ned og

flere ble skadet. Men siden utbyggerne hadde spart penger ved ikke å fullføre en vei fram til byggeplassen, kom ikke ambulansen frem til ulykkesstedet, fortsetter den spanske nettavisen.

Da blir det sekundært og mer komisk at utbyggerne visstnok skal ha glemt å tenke på heissjaktene da bygget ble utvidet fra det opprinnelige planen om et 20 etasjers bygg til de nå 47 etasjene.

PENSJONSFEST I STREIKENS HUS

Etter sju uker med streik fikk kulturarbeiderne organisert i Fagforbundet, NTL og Creo gjennomslag for sitt hovedkrav om å innføre livslange og kjønnsnøytrale pensjonsytelser i kultursektoren.

TOR-ERIK LUNDBERG

Som vanlig fikk ikke arbeiderkamp den oppmerksomheten som det fortjener fra de store mediene. Men det skulle ikke stå på kreativiteten og engasjementet hos de streikende kulturarbeiderne. De har i løpet av streiken arrangert flere kulturmarsjer og markeringer i Oslo, Bergen, Stavanger, Hamar, Trondheim, Tromsø og i Kristiansand med både appeller og musikalske innslag.

Ved spikersuppa, vendt mot Nationalteatret midt i Oslo sentrum, holdt

de hus i det de kalte for «Streikens hus». I det som egentlig var et partytelt holdt de moralen oppe ved å arrangere blant annet konserter, barneteater, teatersminke og panel-samtaler.

Heismontørenes Fagforening var tidlig ute med å vise sin støtte til de streikende. Lederen av foreninga gjorde det klart at ingen kom til å hjelpe arbeidsgiverne med å reparere deres heiser på disse kulturinstitusjonene så lenge streiken pågikk.

Ved spikersuppa, vendt mot Nationalteatret midt i Oslo sentrum, holdt de kreative kulturarbeiderne til i det de kalte for «Streikens hus».

SAKSØKES ETTER ARBEIDSNEDEGGELSE

TOR-ERIK LUNDBERG

Heismontørene organisert i IUEC, Local 5, la ned arbeidet den 25. og 26. august etter at en heismontør fikk sparken for angivelig å ha brutt sikkerhetsreglene. Nå går bedriften rettens vei for å få erstatning for økonomiske tap og tap av omdømme.

«Jeg har en følelse av at moralen umiddelbart kommer til å avta drastisk», skal en representant fra den amerikanske fagforeningen IUEC ha uttalt til ledelsen i Schindler rett før arbeidet ble lagt ned.

Fem dager senere stevnet arbeidsgiverne fagforeningen for å ha oppfordret sine medlemmer til ulovlig aksjoner og for brudd på fredsavtalen.

Schindler utaler at selskapet ikke har vært i stand til å oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser, og at de risikerer økonomiske konsekvenser som følge av arbeidsnedleggelsen, skriver law360.com.

Fagforeningen på sin side har bedt den føderale dommeren i Pennsylvania om å avvise saken, da de mener saken må avgjøres ved mekling og ikke i en føderal domstol.

SKJERPET VERNETJENESTE I BERGEN

Endelig var dagen her for en etterlengtet arena, hvor rådgøring, samarbeid og deling av erfaring finner sted. I en stund nå har vi planlagt et møte for å lage en god kultur for vernetjenesten i Bergen, mellom alle klubbene i HMF.

KRISTOFFER HOLLÅS

Det startet med styremøte i HMF-Bergen, hvor undertegnede fikk plass ved styrebordet i avdelingen som HMS- ansvarlig. Tanken her var å få i gang igjen et engasjement og initiativ for vernetjenesten i et tett samarbeid med HMS ansvarlig sentralt (Lars Aleksander Selebø). Det er mange aktører i Bergen og vi kan nyte godt av hverandres erfaringer og kunnskap.

Jeg kalte inn alle verneombudene i de forskjellige heisfirmaene til første møte, torsdag 4. november. Dette møte var for å se ansiktene til hverandre og bli kjent, samt orientere om intensjonen med dette møtet og engasjementet. De inviterte var Kone service, Kone montasje, Alimak, ALT-heis, Ing. Stein Knutsen (Otis), TKE, Schindler offshore, Schindler (land) og HMS ansvarlig i HMF som gjest.

Intensjonen med møtet var å få i gang en fast møtevirksomhet og skape et miljø for samarbeid, det være seg både med tanke på konkurranse og viktigst av alt, en sikker

F.v: Markus Markmanrud (Kone), Daniel Johnsen (Alt Heis), Erik Thomassen (TKE), Lars Aleksander Selebø (HMF).

arbeidshverdag. Det ble presentert på agendaen at vi forsøker å holde fire slike møter i året, hvor vi også kan ha med forskjellige relevante gjester underveis. HMS ansvarlig i HMF, som fikk en åpen invitasjon

fra oss i Bergen til å alltid delta, skal forsøke å bli med en gang i året.

Det vil også bli en form for relasjonsbygging med noe sosialt en gang i året for å vekke interessen og

viktigheten med vernetjenesten. Det skal være interessant, gøy og nødvendig å ha et slikt engasjement i vernetjenesten. Litt av tanken med disse møtene er å dele erfaringer fra byggeplasser og på service, med arbeidsmetoder, utfordringer, hjelpeverktøy, farer og uønskede møter med arbeidshverdagens sikkerhetsrisikoer. Dette skal ha som mål å jobbe i samme retning, slik at man ikke møter et press fra hverken ledelse eller fra byggebransjen om at f. eks; «hvorfor er dere fra Schindler så vanskelige, når de i TKE ikke krever det samme» (dette er et hypotetisk eksempel).

Det betyr jo at man kan være sikker på at alle får en sikker arbeidshverdag hvor alle skal hjem uskadd hver dag og ingen trenger å føle på et slikt press. Fordi vi alle er kollegaer som trekker i samme retning og jobber på likest mulig måte med tanke på sikkerhet. Dette kan være med på å forebygge konkurranse- og sikkerhetsutfordringer når vi har en felles arena og felles forståelse for hva vi står for og krever av sikkerhet i bransjen vår.

Temaene vi gikk gjennom som nå er aktuelle for tiden var; kvartsstøv i betong, støvtett- klasser på støvsugere, helseproblemene med dette. Vibrasjonsskader og begrensninger samt hjelpeverktøy og forebygging. I tillegg kom det en del gode eksempler fra alle firmaene og et søkelys på problematikken ved å jobbe alene på service.

Jeg ser frem til fortsettelsen og ser på dette med stor suksess.

VANSKELIGE OG KRONGLETE ADKOMSTER TIL MASKINROM

RUNE LARSEN HMF ARKIV

Alle har vi sikkert opplevd at adkomsten til maskinrommet er både vanskelige og kronglete. Ofte må det ryddes vekk ymse emballasje som stables foran maskinromsdørene.

Steder hvor det må benyttes stiger – hvor er stigen? Steder med loftsluker i taket som eneste adkomst. Steder hvor det må gås utvendig langs bygget med klatrestige fra bakkenivå og opp på taket, for så å vandre på taket flere titalls meter.

Det går greit, det er tungvint i sommerhalvåret, men når bakken er dekket med en meter snø og det samme på det flate taket, å gå å vampe i snø til knes, da er det ikke greit lenger.

Forholdene er de samme for oss som for de som utfører periodisk sikkerhetskontroll. Samme utfordringer og samme forhold når vi snakker sikkerhet og framkommelighet. Altså felles utfordringer og problemer i bransjen.

Det er heiseier sitt ansvar at adkomsten er tilgjengelig på en sikker og forsvarlig måte. Les mer i bl.a. Byggteknisk forskrift TEK17. Problemet er også satt på dagsorden i SN/K-037 (Standard Norge).

Har dere heismontører der ute flere tilfeller med adkomster som er i kategorien vanskelige, utfordrende og er i gråsonen hva sikkerhet angår – så vil HMF gjerne ha eksempler. Fint med en liten beskrivelse, gjerne med en videosnutt eller bilder. Send til rune.larsen@heis.no.

En loftsluke som adgang til maskinrommet er allikevel blant de enkle adkomstene!

HEISMONTØREN FOR 21 ÅR SIDEN

FAGLIG UTVALG

Av: Vidar Nordbø (publisert i Heismontøren nummer 4 - 2000)

Styret i HMF har i høst opprettet et fagutvalg. Utvalget er oppnevnt og underlagt styret. Styret bestemmer hvilke verv som skal være representert i utvalget. Utvalget er ment å styrke arbeidet med saker knyttet til faget og fagets utvikling.

MÅL

Målet med Heismontørens Faglige Utvalg (HFU) er å samle alle tillitsvalgte som har oppgaver knyttet til faget og fagets utvikling. Siden HMF ønsker en viss rotasjon i verv og et aktivt tillitsmannsapparat, har mange oppgaver som naturlig hører sammen blitt fordelt på en rekke verv som igjen er fordelt på et skiftende persongalleri. Denne situasjonen medfører at vi har opprettet et utvalg for å sikre:

- Koordinering - slik at HMF taler med en stemme
- Konsultasjon - de som har ulike verv får anledning til å komme sammen og drøfte saker de jobber med. Egentlig kunne man ha drøfta faglige spørsmål på vanlige styremøter, men det viser seg i praksis attiden ytterst sjelden strekker til. Styret har for mange viktige saker på dagsorden, og langt fra alle verv er representert i styret.
- Kompetansebygging - regelverket og byråkratiet vokser og kommer stadig med utspill som krever at vi har en viss kompetanse «på huset».
- Kontinuitet - når flere er kjent med sakene er det lettere for gruppa som helhet å holde arbeidet i gang om en nøkkelperson trer ut av et verv.

IKKE BYRÅKRATISK

Alle som er knyttet til HFU har allerede påtatt seg verv og oppgaver. Det er ikke snakk om å opprette noen nye verv eller stillinger. Arbeidet skal gjøres akkurat som før med den forskjell at man samles noen ganger i året. Det har blitt antydning at vi kan ha mellom to og fire møter årlig.

SAMARBEID

Det kan fra tid til annen være aktuelt å invitere andre grupper som kan delta i et konkret samarbeid til et møte. Som eksempel kan nevnes representanter for OPPHEI og HBU, kontroll myndigheter samt andre norske eller nordiske fagforeninger. Det kan tenkes at ett av møtene årlig vil arrangeres som en samarbeidskonferanse med ett eller flere konkrete temaer. Ett tema som kan være aktuelt for en samarbeidskonferanse er sikkerhet ved arbeid på maskinromsløse heiser.

SAKER

De saker som peker seg ut gjelder fagutvikling, ny teknologi og sikkerhet, utvikling av lover og normer, samt servicekontraktenes innhold. Dessuten vil læring, både fagopplæring for nye i faget og livslang læring for veteraner, være saker for HFU.

På sitt første møte behandlet HFU revisjon av autorisasjonsforskriften samt den forestående revisjon av læreplan og prøveforskrift. Dette er omtalt annet sted i Heismontøren.

På møtet kom det fram kritikk mot den nåværende eksamensform for den teoretiske del under Reform 94. Dessuten ble det slått fast at den korte læretiden krever at lærlinger, montører og bedriftene sammen bidrar til at læreplanen i størst mulig grad blir oppfylt. En del rapporter tyder på at så ikke alltid er tilfellet. Den tid da lære gutten sendes som en pakke fra anlegg til anlegg som håndlanger burde være slutt. Lærlingenes behov for fullverdig opplæring må tas på alvor. De må stå under opplæring under hele anleggets gang. Dessuten må det fortløpende påses at de får riktig bredde i opplæringa. Skjevheter som vi før kunne rette opp under læretida, er det knapt tid til å rette nå som fire og et halvt år er blitt til drøyt to år.

FRA SJAKTA

ERIK EIKEDALEN PRIVAT

Navn: Thomas Johansen
Alder: 38 år
Klubb: Schindler
Arbeidssted: Oslo og omegn
Bosted: Skjetten

Hva fikk deg til å begynne med heis?

«Jeg fikk høre av bekjente at det innebar svært variert arbeid, samt store muligheter for selvutvikling. Det lokket meg, i tillegg til god lønn, naturligvis.»

Hva er det du liker best med heisfaget?

«Det må være kollegene og det gode samholdet vi har, både i klubb og forening. Det viser, med all tydelighet, fjorårets kamp i Schindlerklubben, hvor medlemmene sto sammen hele veien til seier. Jeg liker også at hver dag er ulik. Det er store muligheter for å vokse faglig, hvis du er interessert i det. For tiden jobber jeg som femårs-kontrollør i Schindler, og for de som ikke vet hva det innebærer, så handler det om å sjekke sikkerheten på heisen, utløserhastighet på hastighetsbegrensere og sjekk av brems. Omtrent som heiskontrollen. Dette gjør at arbeidsdagen min er veldig variert og utfordrende, og til tider slitsom.»

Mange kjenner deg som kasserer i foreninga, men har du andre verv?

«Jeg har verv i både Schindler Oslo og Schindlerklubben for landet som

Thomas Johansen er montør i Schindler, i tillegg innehar han en rekke verv i både forening og klubb.

kasserer, samt at jeg har ansvaret for faglig utvalg i foreninga.»

Hva fikk deg til å ville engasjere deg i fagforeningsarbeid?

«Det er veldig givende å jobbe for at jeg og mine kolleger skal ha en bedre arbeidshverdag og et godt arbeidsmiljø. Heismontørens Fagforening er beryktet overalt enda, sies det, og det er et rykte jeg vil skal bestå fremover. Vi må fortsette å jobbe hardt for at medlemmene våre skal ha det best mulig på jobb!»

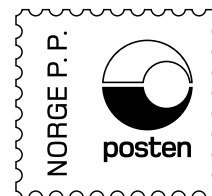
Hva anser du som den største utfordringa i bransjen og arbeidslivet i dag?

«Ledelsen i mange selskaper viser dessverre at de har for stort fokus

på inntjening og kostnadsbesparing. Såpass mye fokus at det går utover arbeidsmiljøet, som igjen gjør at ansatte mistrives og (i mine øyne) blir mindre produktive. Det er for lite fokus på samhold og kamertskap der, kontra det vi har i HMF.»

Hva driver du med når du ikke jobber med heis og fagforeningsarbeid?

«Jeg har to tenåringsgutter jeg følger opp, som begge har slutta med organisert idrett, så det blir noen økter i uka på Sats. Ellers har jeg et hus å renoverer som tar mye av tiden min. Akkurat nå står et nytt bad på agendaen. Også ligger jeg naturligvis i hardt trening (for tiden på krykker) til neste års heiscup i Malaga.»

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.11.21

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	20 – 22	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	20 – 22	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	21 – 23	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Sekretær	21 – 23	David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Kasserer	21 – 23	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Studieleder	20 – 22	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	20 – 22	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
2. Styremedlem	21 – 23	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	20 – 22	Nicolai Larsen Lund	489 92 053	nll@gmheis.no
4. Styremedlem	21 – 23	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	20 – 22	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	21 – 23	Alexander Jordnes	953 92 334	ajordnes@heis.no
Lærlingrep.	21 – 22	Casper Aalen		
1. Distriktsrep.	20 – 22	Håkon Bauge	959 82 339	h_bauge@hotmail.com
2. Distriktsrep.	21 – 23	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
3. Distriktsrep.	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
4. Distriktsrep.	21 – 23	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	20 – 22	Lars Aleksander Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Lærlingansvarlig	21 – 23	Erik Tenden	414 98 209	eriktenden@hotmail.com
Redaktør	20 – 22	Tor Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomitè	20 – 22	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomitè	21 – 23	Stian Pedersen	959 08 344	baanerud@gmail.com
Regnskap	Ansatt	Bjørn Tore Egeberg		
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	eikedalen@heis.no
Landsstyreprerrepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje.skog@gmail.com
Avdelinger				
Bergen	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	19 – 21	Lars Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Hedmark/Oppland	18 – 20	Kristoffer Saug Lie	950 56 349	kiffe_93@hotmail.com
Haugesund	20 – 22	Steven Green		
Agder	19 – 21	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	19 – 21	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	19 – 21	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	19 – 22	Jan Wahlgren	951 91 583	janb.wahlgren@gmail.com
Nordland	19 – 22	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	18 – 20	Vegard Oimstad	453 94 780	vegardolimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	18 – 20	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	19 – 21	Frank Sig Hansen	932 05 222	frahan53@gmail.com
Klubber				
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Kone	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.navrud@kone.com
Schindler	Hovedtill.	Alexander Jordnes	959 82 334	ajordnes@heis.no
Schindler	Oslo	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
Thyssen	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kfthomassen@gmail.com
Thyssen Oslo	Oslo	Knut Ellingsen		
Ing Stein Knutsen	Hovedtill.	Helge Jensen	415 81 798	julenisseneksisterer@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Haugesund			
Alimak	Bergen	Stian Landaas		
Heis1/ Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
Orona	Hovedtill.	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
Heiskompaniet	Oslo	Thomas Hellstrøm	405 40 240	hellstrom@live.no
ALT Heis	Bergen			
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no

Avdeling

Oslo
Bergen
Stavanger

Adresse

Østre Aker vei 24, 0581 Oslo
Kalfarv. 71, 5018 Bergen
Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger

Telefon

22 17 45 50

E-post

foreninga@heis.no
75polden@gmail.com
vegardolimstad@hotmail.com